

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**Методичні матеріали
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни**

**“МОДЕЛЮВАННЯ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ
І МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ”**

(для спеціалістів, магістрів)

Київ

ДП «Видавничий дім «Персонал»

2010

Підготовлено професором кафедри організації самоврядування
В. В. Омельчуком

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 7 від 30.05.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Омельчук В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні” (для спеціалістів, магістрів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – 48 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні”, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота є важливою складовою навчального процесу, вона сприяє активізувати засвоєння студентами знань та їх реалізацію, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчальним матеріалом у вільний від занять час.

Мета самостійної роботи – ознайомлення студентів з основними поняттями дисципліни, поглиблене вивчення процедур та технологічних особливостей процесу моделювання як на загальнонаціональному, так і регіональному рівнях, шляхів їхньої оптимізації при виробленні, здійсненні, забезпеченні системності державної політики та політики регіонального розвитку, передусім узгодження пріоритетів галузевого та територіального розвитку. Моделювання пов'язане з необхідністю здійснення державою цілісної політики у соціальній, економічній, гуманітарній, оборонній, міжнародній сферах, її концептуального наповнення. Також методичні матеріали сприяють формуванню самостійності як особистісної ознаки та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні” становить приблизно 56 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Нагальні проблеми національного розвитку зумовлюють нерозв'язаність низки суперечностей, зокрема між продуктивними силами різних адміністративно-територіальних одиниць України та застарілими формами організації економічного життя держави, надмірною централізацією та концентрацією управління національними процесами. Розглядаються теоретико-методологічні засади та механізми моделювання у технічній, економічній, соціальній, гуманітарній, національно-безпековій сферах. При моделюванні взято курс на

оптимізацію моделей державного управління та місцевого самоврядування, раціоналізацію управління в них наявними ресурсами та інструментами. Особливої значущості моделювання набуває з огляду на нагальну потребу у посиленні аналітичного забезпечення управління економічними, соціальними, гуманітарними, оборонними, технічними процесами на різних рівнях, створення моделей ефективної взаємодії у розвитку регіонів між центром та місцевими елітами.

Вивчаються сучасні моделі та шляхи моделювання розвитку в Україні і в світі, моделі стратегій, державних і відомчих програм у різних сферах державної, регіональної, місцевої, муніципальної, комунальної політики, шляхи їх оптимізації, алгоритмізації, коригування.

Всебічне засвоєння матеріалів курсу дає можливість студентам **знати:**

- теоретичні і правові засади моделювання, його форми і методи для аналізу та вирішення національних і регіональних проблем;
- основні напрями моделювання, становлення та розвиток місцевих народногосподарських комплексів в Україні;
- теорію і практику моделювання розвитку регіонів.

уміти застосовувати:

- категорії моделювання, сучасні методологічні підходи щодо моделювання;
- форми і методи управління проектуванням, планування, аналіз і регулювання проектування для вирішення регіональних і національних проблем;
- технологію, форми і методи стратегічного прогнозування, оперативного планування кількісних та якісних параметрів проєктів;
- як адміністративні, так і економічні важелі управління проектуванням.

визначати:

- оптимальні шляхи проектування та його місце у загальній системі державного управління;
- ефективність діючих форм і методів проектування державного управління за результатами аналізу програм і проєктів, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу;
- показники успішності моделей на найближчу та віддалену перспективу на основі фактичного стану справ за умови наявних

ресурсів у межах чинного правового поля шляхом зіставлення ресурсів і потреб;

- основні напрями вдосконалення організаційно-економічних механізмів проектування;
- пріоритетні напрями проектування, застосовуючи комплексний підхід до аналізу технології проектування, та за результатами вивчення показників здійснених (впроваджених), використовуючи методи кореляційно-регресивного аналізу;

розробляти:

- моделі державних, регіональних і галузевих програм регіонального національного розвитку за результатами аналізу державної політики та стану об'єкта на основі методології конструювання моделей, спираючись на ресурсне забезпечення та механізми впровадження державно-управлінських рішень;
- пропозиції щодо вдосконалення державно-управлінських моделей на підставі визначення їх властивостей та на основі виявлення ознак її недосконалості за результатами вивчення й аналізу ефективності параметрів і процесів, існуючої практики їхнього регулювання на регіональному, муніципальному, місцевому, комунальному рівні;
- проекти детермінованих моделей, спрямованих на підтримку різних сфер життя регіону та держави, їх оптимізації, забезпечення функціонування структур, які побудовані на різних формах власності, на засадах конституційно-правової регламентації законодавчого та нормотворчого процесів;
- внутрішню нормативну документацію (накази, розпорядження) щодо виконання завдань міжнародних, державних, регіональних, галузевих, міжгалузевих проектів регіонального та національного розвитку на засадах конкурсного відбору виконавців (тендер, грант, конкурс) шляхом застосування методів системного аналізу проектів і проектувальних обґрунтувань;
- практичні рекомендації для органів державної влади й місцевого самоврядування щодо вибору ефективних інструментів і варіантів регулювання станом розроблення та реалізації проектів на основі методів порівняльного аналізу стану національного і регіональних ринків, ступеня відкритості, рівня ефективності;

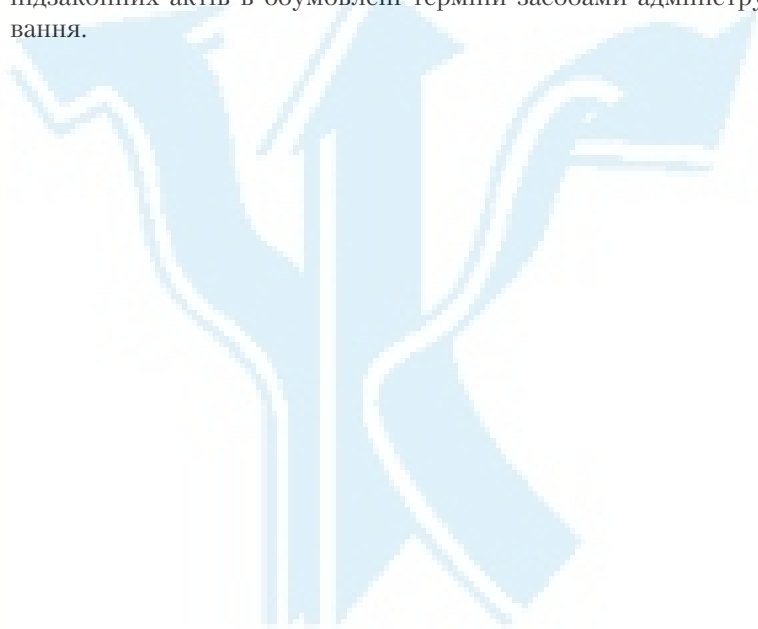
аналізувати:

- проблеми, ресурсний потенціал і напрями проектування;

- процеси вироблення, реалізації, регулювання та управління проектами та їх елементів, шляхи й методи вдосконалення структури інституційного забезпечення, політико-правові проблеми управління проектами, приймати відповідні управлінські рішення;

контролювати:

- виконання заходів проектування, відповідних законодавчих і підзаконних актів в обумовлені терміни засобами адміністрування.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МОДЕЛЮВАННЯ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ
І МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Само-стійна робота студентів
	1	2	3	4
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні			
1	Сутність, об’єкт і функції моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні	2		4
2	Цілі, завдання та критерії моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні	2		4
3	Теорії та концепції моделювання	2		4
	Змістовий модуль II. Базові засади моделювання			
4	Складові моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні		2	3
5	Методологія моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні	2		3

1	2	3	4	5
6	Оцінка ефективності моделювання та моніторинг моделей	2	2	3
7	Використання ресурсів при моделюванні		2	3
8	Організаційна структура моделювання	2		3
	Змістовий модуль III. Сфери моделювання			
9	Моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні	2	2	3
10	Моделювання у технічній сфері	2		3
11	Моделювання у соціальній сфері	2	2	3
12	Моделювання у економічній сфері	2		3
13	Моделювання у гуманітарній сфері	2	2	3
14	Моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин	2		3
	Разом годин: 81	24	12	45

ЗМІСТ
дисципліни
“МОДЕЛЮВАННЯ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ
І МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ”

Змістовий модуль І. Теоретико-методологічні засади моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

Тема 1. Сутність, об’єкт і функції моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

1. Сутність моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні як навчальна дисципліна.
2. Предмет моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні як навчальна дисципліна.
3. Функції державно-управлінського моделювання.
4. Основи теорії моделювання.
5. Наукові основи розробки концепції моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
6. Понятійно-категоріальний апарат моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення моделі.
2. Розкрийте сутність моделювання.
3. Які ви знаєте основні функції моделювання?
4. Виділіть мету та завдання моделювання.
5. У чому полягають основні функції моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні?
6. Які ви знаєте основні теорії моделювання?
7. Розкрийте понятійно-категоріальний апарат моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
8. Проаналізуйте наукові основи розробки концепції моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Теми рефератів

1. Теоретико-методологічні засади моделювання у державному управлінні.
2. Теоретико-методологічні засади моделювання у місцевому самоврядуванні.
3. Сутність, об'єкт та функції моделювання у державному управлінні.
4. Сутність, об'єкт та функції моделювання у місцевому самоврядуванні.
5. Функції державно-управлінського моделювання.

Тестові завдання

І. Об'єктами моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні є:

- а) органи виконавчої влади України;
- б) Верховна влада України;
- в) органи місцевого самоврядування України;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

II. До основних функцій процесу моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні не належать:

- а) регулююча (коригуюча) функція;
- б) профілактична функція;
- в) стимулююча функція;
- г) інформаційна функція;
- д) правоохоронна функція;
- е) соціально-економічна функція.

III. До основних функцій державно-управлінського моделювання належать:

- а) створення адекватних суспільним запитам моделей;
- б) створення моделей коригуючих впливів на форми та зміст державно-управлінської діяльності;
- в) створення прогностичних матриць та алгоритмів державно-регулятивних впливів;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;

- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. У соціальних дослідженнях вирізняють такі види моделей:

- а) трендові (екстраполяційні);
- б) факторні (аналітичні);
- в) практичні;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [4; 8; 17; 38; 49; 51]

Тема 2. Цілі, завдання та критерії моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

1. Цілі моделювання. Завдання технології моделювання.
2. Критерії ефективності та практичної значущості моделювання у виробленні та реалізації державних програм.
3. Чинники, пріоритети, напрями реалізації засад моделювання.
4. Класифікація та діагностика моделей.
5. Ініціатор, замовник, інвестор, керуючий, контрактор моделей.

Питання для самоконтролю

1. Визначте критерії та показники моделювання.
2. Висвітліть цілі моделювання.
3. У чому полягають основні завдання у моделюванні в державному управлінні та місцевому самоврядуванні?
4. Охарактеризуйте основні чинники засад моделювання.
5. Висвітліть головні пріоритети моделювання.
6. Які основні напрями реалізації засад моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні ви знаєте?
7. Що таке діагностика моделей?
8. Дайте класифікацію моделей.

Теми рефератів

1. Цілі, завдання, критерії моделювання у державному управлінні.
2. Цілі, завдання, критерії моделювання у місцевому самоврядуванні.
3. Процедури моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
4. Критерії моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
5. Чинники, пріоритети, напрями моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Тестові завдання

І. Метою дисципліни “Моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні” є:

- а) поглиблене вивчення процедур та технологічних особливостей процесу моделювання як на загальнонаціональному, так і на регіональному рівнях;
- б) вивчення шляхів оптимізації процесу моделювання при виробленні, здійсненні, забезпеченні системності державної політики та політики регіонального розвитку, передусім узгодження пріоритетів галузевого та територіального розвитку;
- в) організація здійснення державою цілісної політики у соціальній, економічній, гуманітарній, оборонній, міжнародній сферах, її концептуального наповнення;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. До головних принципів моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні належать принципи:

- а) законності;
- б) системності;
- в) систематичності;
- г) дієвості;
- д) контролю;

- е) гласності;
- є) прозорості у здійсненні;
- ж) правильні відповіді “а” – “в”;
- з) правильні відповіді “г” – “е”;
- и) усі відповіді правильні;
- і) правильних відповідей немає.

III. Основними критеріями моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні є:

- а) критерії ефективності;
- б) критерії практичної значущості;
- в) соціально-економічні критерії;
- г) суспільно-політичні критерії;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Інвесторами моделей можуть бути:

- а) органи державної влади та управління;
- б) органи місцевого самоврядування;
- в) приватні вітчизняні інвестори;
- г) приватні закордонні інвестори;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” і “г”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

Література [1; 3; 6; 9; 18; 34; 49; 51; 61]

Тема 3. Теорії та концепції моделювання

1. Аналіз класичних теорій моделювання.
2. Сучасні концепції моделювання.
3. Теоретичні принципи управління моделюванням.
4. Територіальні особливості організації моделювання.
5. Зарубіжний досвід моделювання. Основні підходи у моделюванні.
6. Основні показники у технології моделювання.
7. Принципи та науково-методичні засади аналізу в моделюванні.

8. Концептуальне наповнення сучасної моделювальної діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте класичні теорії моделювання.
2. Дайте оцінку особливостям вироблення та реалізації моделювання.
3. Проаналізуйте сучасні механізми та методи залучення конструювання типових моделей.
4. Визначте пріоритети моделювання.
5. Проаналізуйте теоретичні принципи управління моделюванням.
6. Назвіть територіальні особливості організації моделювання.
7. Охарактеризуйте зарубіжний досвід моделювання.
8. Виділіть основні підходи у моделюванні.
9. Що таке аналіз у моделюванні?
10. Висвітліть основні принципи аналізу в моделюванні.

Теми рефератів

1. Теорії та концепції моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні.
2. Аналіз класичних сучасних теорій моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
3. Теоретичні принципи управління моделюванням.
4. Територіальні особливості організації моделювання.
5. Зарубіжний досвід моделювання.

Тестові завдання

I. Знайдіть неправильні відповіді. Неокласичні теорії циклу охоплюють:

- а) монетаристську теорію циклу М. Фрідмана;
- б) монетаристську теорію циклу К. Маркса;
- в) монетаристську теорію циклу Л. Лейдлера;
- г) теорію реального економічного циклу;
- д) класичну теорію економічного зростання.

II. Теорія реального економічного циклу, на думку деяких економістів, має негативні сторони, а саме:

- а) заперечення щодо можливості різких змін технології, тому що науково-технічний прогрес, як правило, проходить без різких стрибків у часі;
- б) сумніви щодо можливості формування типового економічного циклу після природних катаклізмів, коливань світових цін на нафту тощо;
- в) сумніви щодо тези, яка пояснює коливання зайнятості ефектом міжчасового заміщення на ринку праці, що обумовлюється змінною рівня заробітної плати;
- г) сумніви щодо тези про нейтральність грошей;
- д) всі течії, починаючи з кейсіанців і закінчуючи тими, які стоять на лівих ідеологічних позиціях, традиційно не погоджуються з тезою про гнучкість цін та заробітної плати;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” - “д”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

III. Основними характеристиками неокласичних моделей економічного зростання у сфері моделювання державного управління та місцевого самоврядування є:

- а) припущення про функціонування економіки в умовах цілковитої конкуренції, яка забезпечує гнучку систему цін і відповідність цін факторів виробництва їх граничній продуктивності;
- б) відсутність функції сукупного попиту, тому що гнучка система цін постійно прирівнює обсяг сукупного попиту до обсягу сукупної пропозиції;
- в) відсутність функції інвестицій, оскільки при рівновазі на ринку благ $I = S$;
- г) технології у вигляді виробничої функції разом з взаємозамінними факторами і постійним ефектом масштабу;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

IV. Відображення технічного прогресу в системі моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні включає такі види:

- а) екзогенний технічний прогрес;
- б) технічний прогрес і розподіл національного доходу;

- в) рівноважне зростання при технічному прогресі;
- г) ендогенний технічний прогрес;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) правильні відповіді “в” і “г”;
- ж) правильні відповіді “а” і “г”;
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

Література [1; 3; 5; 8; 18; 23; 29; 31]

Змістовий модуль II. Базові засади моделювання

Тема 4. Складові моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

1. Аналіз у моделюванні.
2. Аналіз кількісних та якісних параметрів моделі.
3. Аналіз динаміки моделі. Види та методи моделювального аналізу.
4. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища моделі.
5. Характеристика внутрішнього стану об'єкта моделювання.
6. Прогнозування у моделі. Структуризація моделі.
7. Процес вироблення засад моделювання.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте період та етапи моделювання.
2. Дайте оцінку цінності моделей.
3. Що таке аналіз у моделюванні?
4. Дайте аналіз кількісних та якісних параметрів моделі.
5. Розкрийте сутність прогнозування.
6. Яким чином здійснюється прогнозування у моделі?
7. Що таке стратегічний аналіз зовнішнього середовища моделі?
8. Розкрийте особливості структуризації моделі.
9. Висвітліть структуру процесу моделювання.
10. Охарактеризуйте експертну оцінку моделей.

Теми рефератів

1. Основні показники у моделюванні.
2. Принципи та науково-методичні засади аналізу в моделюванні.

3. Складові моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
4. Аналітичні механізми у державно-управлінському моделюванні.
5. Аналіз кількісних та якісних параметрів державно-управлінських моделей.
6. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища.

Тестові завдання

I. Основними методами модельного аналізу є:

- а) внутрішній та зовнішній;
- б) системний;
- в) стратегічний;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Прогнозуванням є:

- а) процедура продукування фактографічної інформації стосовно майбутніх станів суспільства на основі попередньої інформації щодо проблем політики;
- б) вивчення майбутнього соціально-економічного, суспільно-політичного, культурного та інших аспектів життя країни, суспільства;
- в) метод, що ґрунтується на судженнях про майбутні стани суспільства на основі інформації або професійного досвіду;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

III. Знайдіть неправильні відповіді. Основні форми прогнозів:

- а) перспективна оцінка;
- б) судження;
- в) передбачення;
- г) здогад;

- д) планування;
- е) моделювання.

IV. Знайдіть неправильні відповіді. Процес вироблення засад моделювання охоплює:

- а) проектування;
- б) моніторинг;
- в) прогнозування;
- г) аналітичне планування;
- д) суспільний прогрес;
- е) коригування.

Література [5; 6; 8; 14; 42; 46; 51]

Тема 5. Методологія моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

1. Методологія моделювання. Етапи та механізми моделювання.
2. Цільове орієнтування стратегії моделювання та визначення пріоритетів.
3. Система стратегічного моделювання та її складові.
4. Сутність, форми, методи та особливості стратегічного моделювання.
5. Етапи та функції стратегічного моделювання.
6. Технологія стратегічного моделювання та організаційне забезпечення його процесу.
7. Моделі системи стратегічного моделювання.
8. Довгострокові документи стратегічного моделювання.
9. Класифікація модельної інформації. Матриця взаємодій.
10. Дивергенція та трансформація у проектуванні.
11. Синектика. Ранжування у проектуванні. Комулятивна стратегія.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте детерміноване та ймовірнісне моделювання.
2. Висвітліть особливості математичного моделювання.
3. Проаналізуйте методологію моделювання.
4. Виділіть основні етапи моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
5. Розкрийте систему стратегічного моделювання.
6. Виділіть основні складові системи стратегічного моделювання.

7. Висвітліть форми стратегічного моделювання.
8. Які ви знаєте основні методи стратегічного моделювання?
9. Назвіть головні функції стратегічного моделювання.
10. Які ви знаєте довгострокові документи стратегічного моделювання?
11. Виділіть довгострокові моделі стратегічного моделювання.
12. Яким чином здійснюється класифікація модельної інформації?
13. Що таке матриця взаємодій у моделюванні.
14. Розкрийте особливості трансформації у проектуванні.
15. Що таке ранжування у проектуванні?

Теми рефератів

1. Види та методи моделювання регіональних процесів.
2. Характеристика внутрішнього стану моделей.
3. Цільове орієнтування стратегії моделювання та визначення пріоритетів.
4. Система стратегічного моделювання та її складові.
5. Довгострокові документи стратегічного моделювання.

Тестові завдання

I. Процес моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні не включає такі види моделей:

- а) довготривалі моделі;
- б) економічні моделі;
- в) середньотривалі моделі;
- г) короткотривалі моделі;
- д) екологічні моделі;
- е) моделі системного аналізу;
- є) усі відповіді є неправильними.

II. До основних етапів моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні входять:

- а) стратегічне моделювання;
- б) модельна інформація;
- в) ранжування;
- г) матриця взаємодій;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;

- є) правильні відповіді “б” і “г”;
- ж) правильні відповіді “а” і “в”;
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

III. Для побудови моделей у державному управлінні та місцевому самоврядуванні застосовують такі методи:

- а) методи регресійного аналізу;
- б) методи системного аналізу;
- в) методи розпізнавальних образів;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Системний аналіз у державному управлінні та місцевому самоврядуванні дозволяє моделювати на таких рівнях:

- а) системно-структурному;
- б) аналітичному;
- в) системно-функціональному;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [1; 5; 6; 8; 23; 31]

Тема 6. Оцінка ефективності моделювання та моніторинг моделей

1. Оцінка ефективності моделювання.
2. Оцінка ефективності моделей.
3. Оцінка якісних і кількісних параметрів у моделюванні.
4. Моніторинг стану моделі та процесу моделювання.
5. Оцінювання (вимірювання) та моніторинг результатів реалізації моделей.
6. Аудит у моделюванні.
7. Шкала оцінювання.

Питання для самоконтролю

1. Яким чином здійснюється оцінка ефективності у проектуванні?
2. Що таке оцінка ефективності моделей?
3. Які ви знаєте кількісні параметри у моделюванні?
4. Покажіть якісні параметри у моделюванні.
5. Розкрийте сутність та значення поняття “моніторинг”.
6. Яким чином здійснюється моніторинг у моделюванні державного управління та місцевого самоврядування?
7. Охарактеризуйте моніторинг процесу моделювання.
8. Що таке шкала оцінювання?

Теми рефератів

1. Оцінка ефективності проектування та моніторинг зовнішнього середовища при моделюванні.
2. Моніторинг у моделюванні державного управління.
3. Моніторинг у моделюванні місцевого самоврядування.
4. Використання ресурсів при моделюванні.
5. Організаційна структура моделювання.

Тестові завдання

I. Оцінка ефективності моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні здійснюється за:

- а) кількісними параметрами;
- б) якісними параметрами;
- в) економічними параметрами;
- г) системою моніторингу та аудиту;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “б” і “г”;
- ж) правильні відповіді “а” і “в”;
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

II. Оцінка ефективності моделей у державному управлінні і місцевому самоврядуванні здійснюється за:

- а) кількісними параметрами;
- б) якісними параметрами;
- в) економічними параметрами;

- г) системою моніторингу та аудиту;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) правильні відповіді “б” і “г”;
- ж) правильні відповіді “а” і “в”;
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

III. До основних етапів моніторингу в моделюванні державного управління і місцевого самоврядування в Україні не належать:

- а) початковий етап;
- б) збирання та аналіз даних;
- в) застосування критеріїв і стандартів;
- г) обробка інформації;
- д) завершальний етап.

IV. До основних видів аудиту в моделюванні у державному управлінні та місцевому самоврядуванні належать:

- а) зовнішній аудит;
- б) внутрішній аудит;
- в) фінансовий аудит;
- г) державний аудит;
- д) контролюючий аудит;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” – “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

Література [5; 6–9; 15; 26; 29; 50]

Тема 7. Використання ресурсів при моделюванні

1. Особливості використання природно-ресурсного потенціалу України у ході вироблення моделей.
2. Ефективність використання ресурсів.
3. Моніторинг ефективності використання ресурсів.
4. Ресурси моделі та порядок їх залучення.
5. Класифікація та оцінювання природних ресурсів регіонів України та аналіз можливого рівня їхнього використання у моделюванні та інвестиційних процесах.
6. Сутність і принципи використання ресурсів у моделюванні.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте характерні особливості використання природно-ресурсного потенціалу України у ході вироблення моделей.
2. Яким чином можна ефективно використати ресурси?
3. Покажіть механізми ефективного використання ресурсів у моделюванні.
4. Які основні принципи використання ресурсів у моделюванні ви знаєте?
5. Охарактеризуйте моніторинг ефективності використання ресурсів у моделюванні.
6. Розкрийте сутність використання ресурсів у моделюванні.
7. Дайте класифікацію природних ресурсів регіонів України.
8. Що таке моніторинг ефективного використання ресурсів?

Теми рефератів

1. Використання ресурсів при моделюванні.
2. Використання ресурсів у моделюванні державного управління.
3. Використання ресурсів у моделюванні місцевого самоврядування.
4. Моніторинг ефективності використання ресурсів.
5. Моделювання кадрових процесів у місцевому самоврядуванні.

Тестові завдання

I. До основних етапів моніторингу ефективності використання природних ресурсів не належать:

- а) початковий етап;
- б) збирання та аналіз даних;
- в) застосування критеріїв і стандартів;
- г) обробка інформації;
- д) завершальний етап.

II. Ефективніше використати природні ресурси можна:

- а) шляхом раціонального природокористування;
- б) шляхом запровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій;
- в) шляхом пошуку нових альтернативних джерел енергії;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;

- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

III. Моделювання кадрових процесів у місцевому самоврядуванні здійснюється шляхом:

- а) вивчення ринку праці;
- б) вивчення зайнятості населення;
- в) дослідження особливостей використання трудових ресурсів у виробничому процесі;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Природні ресурси регіонів України мають таку класифікацію:

- а) паливно-енергетичні ресурси;
- б) рудні корисні копалини;
- в) нерудні корисні копалини;
- г) лісові ресурси;
- д) водні ресурси;
- е) земельні ресурси;
- є) правильні відповіді “а” – “в”;
- ж) правильні відповіді “г” – “е”;
- з) усі відповіді правильні;
- и) правильних відповідей немає.

Література [3; 5; 9; 31; 48; 55]

Тема 8. Організаційна структура моделювання

1. Організаційна структура управління моделюванням.
2. Моделі організаційної структури управління.
3. Аналітична група.
4. Керівник розроблення моделі. Модельний аналітик.
5. Структуризація моделювання та його процедур.
6. Розподіл і делегування повноважень у моделюванні.
7. Управління змістом моделі.
8. Управління часом та вартістю у моделюванні.

9. Управління якістю в моделюванні. Управління ризиками.
10. Управління закупівлями.
11. Фінансування, кошторис і бюджет процесу моделювання.
12. Завершення та упровадження підготовлених моделей та їхнє коригування.

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть основні моделі організаційної структури управління.
2. Що таке аналітична група?
3. Які види аналітичних груп ви знаєте?
4. Хто керує розробкою моделі?
5. Хто такий модельний аналітик?
6. Висвітліть розподіл і делегування повноважень у моделюванні.
7. Яким чином здійснюється управління змістом моделі?
8. Висвітліть особливості управління часом у моделюванні.
9. Що таке управління вартістю?
10. Розкрийте сутність та зміст поняття управління ризиками.
11. Яким чином управління ризиками впливає на моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні?
12. Що таке управління закупівлями?
13. Виділіть основні джерела фінансування процесу моделювання.
14. Який кошторис має бюджет процесу моделювання?

Теми рефератів

1. Організаційна структура моделювання.
2. Моделі організаційної структури управління.
3. Розподіл і делегування повноважень у моделюванні місцевого самоврядування.
4. Розподіл і делегування повноважень у моделюванні державного управління.
5. Управління якістю у моделюванні.

Тестові завдання

1. До складу аналітичної групи в системі моделювання у державному управлінні входять:

- а) представники органів державної влади та управління;
- б) представники органів місцевого самоврядування;

- в) спеціально підготовлені фахівці з моделювання;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. До складу аналітичної групи в системі моделювання у місцевому самоврядуванні входять:

- а) представники органів державної влади та управління;
- б) представники органів місцевого самоврядування;
- в) спеціально підготовлені фахівці з моделювання;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

III. Фінансування процесів моделювання у державному управлінні здійснюється:

- а) з державного бюджету;
- б) з місцевих бюджетів;
- в) з спеціальних позабюджетних фондів;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

IV. Фінансування процесів моделювання у системі місцевого самоврядування здійснюється:

- а) з державного бюджету;
- б) з місцевих бюджетів;
- в) з спеціальних позабюджетних фондів;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

Література [3; 5; 9; 21; 28; 56]

Змістовий модуль III. Сфери моделювання

Тема 9. Моделювання у державному управлінні та місцевому самоврядуванні

1. Центральні органи виконавчої влади у моделюванні.
2. Загальнонаціональні плани, програми та проекти.
3. Види забезпечення моделювання органами влади.
4. Місцеві (обласна та районна) державні адміністрації у моделюванні розвитку регіону.
5. Органи місцевого самоврядування у моделюванні.
6. Завдання, повноваження, функції та організаційна структура моделювання.
7. Розробка стратегічного плану регіональних інституцій, основні етапи стратегічного плану.
8. Впровадження стратегії при моделюванні у системі державного управління.
9. Впровадження стратегії при моделюванні у системі місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Виділіть основні сфери моделювання у державному управлінні.
2. Яку роль відіграють органи місцевого самоврядування у процесі моделювання?
3. Назвіть основні завдання у структурі моделювання.
4. Висвітліть повноваження та функції структури моделювання.
5. Опишіть організаційну структуру моделювання.
6. Яким чином здійснюється розробка стратегічного плану регіональних інституцій?
7. Дайте аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів розробки стратегічного плану регіональних інституцій.
8. Висвітліть основні механізми впровадження стратегії при моделюванні у системі державного управління та місцевого самоврядування.

Теми рефератів

1. Сфери моделювання у державному управлінні.
2. Сфери моделювання у місцевому самоврядуванні.

3. Центральні органи виконавчої влади у моделюванні державного управління.
4. Роль органів місцевого самоврядування у процесі моделювання.
5. Розробка стратегічного плану регіональних інституцій.

Тестові завдання

I. Основними видами забезпечення моделювання у державному управлінні не є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

II. Основними видами забезпечення моделювання у місцевому самоврядуванні не є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

III. До органів місцевого самоврядування в Україні не належать:

- а) обласні та районні ради;
- б) районні у містах ради;
- в) обласні державні адміністрації;
- г) районні у містах адміністрації;
- д) виконавчі комітети рад різних рівнів.

**IV. Розробка стратегічного плану регіональних інституцій
включає:**

- а) аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів;
- б) визначення місії та стратегічних цілей;
- в) розробку програми інституцій;
- г) показники оцінки діяльності;
- д) фінансовий план;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” і “д”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

Література [5; 6; 8; 34; 39; 41; 42]

Тема 10. Моделювання у технічній сфері

1. Види забезпечення та організаційна структура моделювання у технічній сфері.
2. Потенційно небезпечні підприємства України.
3. Вимоги до розміщення потенційно небезпечних підприємств та реалізації потенційно небезпечних проектів.
4. Ризики у виробленні та реалізації проектів у сфері атомної енергетики та управління екологічною безпекою регіональних економік.
5. Економічні механізми регулювання ризиків при моделюванні в екологічній сфері.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте основні завдання моделювання у технічній сфері.
2. Висвітліть основні функції моделювання у технічній сфері.
3. Яким чином здійснюється кадрове забезпечення моделювання у технічній сфері?
4. Проаналізуйте фінансове забезпечення моделювання у технічній сфері.
5. У чому полягає інституційне забезпечення моделювання у технічній сфері?
6. Які потенційно-небезпечні підприємства України ви знаєте?
7. Назвіть основні вимоги до розміщення потенційно-небезпечних підприємств в Україні.

8. Вкажіть на основні ризики у виробленні та реалізації проектів у сфері атомної енергетики.
9. Яким чином здійснюється управління екологічною безпекою регіональних економік?
10. Проаналізуйте зарубіжний досвід управління екологічною безпекою регіональних економік.

Теми рефератів

1. Моделювання у технічній сфері.
2. Кадрове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування у технічній сфері.
3. Фінансове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування у технічній сфері.
4. Інституційне забезпечення та організаційна структура моделювання у технічній сфері.
5. Зарубіжний досвід моделювання у технічній сфері.

Тестові завдання

I. Основними видами забезпечення моделювання у технічній сфері з боку органів державного управління є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

II. Основними видами забезпечення моделювання у технічній сфері з боку органів місцевого самоврядування є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;

- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

III. Аналіз розвитку виробничої інфраструктури територій у моделюванні державного управління та місцевого самоврядування базується на застосуванні таких методів:

- а) методу побудови ієрархічної системи моделей;
- б) індуктивного методу;
- в) дедуктивного методу;
- г) методів експертного оцінювання при побудові сталого розвитку інженерної інфраструктури територій;
- д) правильні відповіді “а” і “г”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Скільки атомних електростанцій існує на сьогодні на території України?

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4;
- г) 5;
- д) 6.

V. З українських електростанцій не є атомними:

- а) Запорізька;
- б) Бурштинська;
- в) Південноукраїнська;
- г) Дністровська;
- д) Рівненська;
- є) Хмельницька.

Література [5; 6; 8; 32; 37; 44; 51]

Тема 11. Моделювання у соціальній сфері

1. Завдання, функції та організаційна структура моделювання у соціальній сфері.
2. Моделювання соціальної інфраструктури населених пунктів (міста).
3. Соціальний простір та його єдність як об'єкти моделювання.
4. Моделювання у сфері соціальних комунікацій.

5. Роль держави у соціальному моделюванні.
6. Соціальна політика держави.
7. Залучення позабюджетних коштів у соціальні проекти.

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть основні завдання моделювання в соціальній сфері.
2. Які функції виконує моделювання в соціальній сфері?
3. У чому полягає матеріальне забезпечення моделювання в соціальній сфері?
4. Яким чином здійснюється моделювання соціальної інфраструктури міста?
5. Розкрийте сутність поняття соціальний простір.
6. Охарактеризуйте процес моделювання у сфері соціальних відносин.
7. Покажіть роль держави у соціальному моделюванні.
8. У чому полягає роль органів місцевого самоврядування України у забезпеченні соціального моделювання?
9. Висвітліть основні напрями соціальної політики держави.
10. Розкрийте зарубіжний досвід державної соціальної політики.

Теми рефератів

1. Моделювання у соціальній сфері.
2. Кадрове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування у соціальній сфері.
3. Фінансове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування у соціальній сфері.
4. Інституційне забезпечення та організаційна структура моделювання у соціальній сфері.
5. Зарубіжний досвід моделювання у соціальній сфері.
6. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки в сучасній Україні.

Тестові завдання

1. Основними видами забезпечення моделювання у соціальній сфері з боку органів державного управління є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;

- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

II. Основними видами забезпечення моделювання у соціальній сфері з боку органів місцевого самоврядування є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

III. Основою соціальної інфраструктури населених пунктів є такі галузі:

- а) торгівля в тій її частині, що здійснює реалізацію продукції, громадське харчування;
- б) житлово-комунальне господарство і побутове обслуговування населення;
- в) пасажирський транспорт і зв'язок, що обслуговує населення та невиробничі галузі;
- г) освіта та охорона здоров'я, фізкультура і спорт, туристично-екскурсійні організації;
- д) соціальне забезпечення, культура і мистецтво, масова інформація;
- е) наука та наукове обслуговування, підготовка кадрів, кредит і державне страхування;
- є) органи державного управління і громадські організації;
- ж) правильні відповіді "а" - "д";
- з) усі відповіді правильні.

IV. Одиницями територіальної структури соціальної інфраструктури є:

- а) країна та регіон;
- б) автономна республіка, область;

- в) місто, сільський адміністративний район, населений пункт;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) усі відповіді правильні.

V. Соціальне забезпечення – це:

- а) форма розподілу, що гарантує громадянам нормальний рівень життєвого та культурного стандарту понад винагороду за працю з настанням старості, втрати працездатності чи годувальника;
- б) система матеріального забезпечення і обслуговування громадян за віком, через хворобу, інвалідність, безробіття, на випадок втрати годувальника, виховання дітей та в інших випадках, передбачених законодавством;
- в) спосіб розподілу частки валового внутрішнього продукту шляхом надання громадянам матеріальних благ з метою вирівнювання їх особистих доходів у разі настання соціальних ризиків за рахунок коштів цільових фінансових джерел в обсязі та на умовах, встановлених державою для підтримання їх повноцінного соціального статусу;
- г) організаційно-правова діяльність держави щодо матеріального забезпечення, соціального утримання, обслуговування, надання медичної допомоги за рахунок спеціально створених фінансових джерел осіб, які зазнали соціального ризику, внаслідок якого втратили здоров'я та (або) засоби до існування і не можуть матеріально забезпечити себе та своїх утриманців;
- д) система суспільних відносин, що існують для створення достатніх умов життя і діяльності осіб, які з незалежних від них обставин втратили засоби до існування, завдяки мережі соціального страхування, бюджету та іншого фінансування;
- е) правильні відповіді “а” і “д”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [5-8; 15; 18; 22; 24; 39; 52]

Тема 12. Моделювання у економічній сфері

1. Завдання, функції, види забезпечення та організаційна структура моделювання в економічній сфері.
2. Міська та регіональна інфраструктура як об'єкт управління.
3. Оцінка ризиків у моделюванні. Види інвестиційних ризиків та методи їхньої оцінки.

4. Регіональний маркетинг.
5. Генеральні плани. Зонінг.
6. Проектування у сфері містобудування.
7. Інвестиційні моделі. Інвестиційний рейтинг регіону.
8. Моделювання регіональних інвестиційних програм.

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть основні завдання моделювання в економічній сфері?
2. Які функції виконує моделювання в економічній сфері?
3. У чому полягає матеріальне забезпечення моделювання в економічній сфері?
4. Яким чином здійснюється моделювання економічної сфери регіонів?
5. Охарактеризуйте регіональну інфраструктуру як об'єкт управління.
6. Які ви знаєте основні види інвестиційних ризиків?
7. Вкажіть основні методи оцінки інвестиційних ризиків.
8. Розкрийте сутність та значення поняття регіональний маркетинг.
9. Що таке зонінг?
10. Яким чином здійснюється проектування в сфері містобудування?
11. Встановіть інвестиційний рейтинг регіону.
12. Висвітліть характерні особливості моделювання регіональних інвестиційних програм.

Теми рефератів

1. Моделювання у економічній сфері.
2. Кадрове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування в економічній сфері.
3. Фінансове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування в економічній сфері.
4. Інституційне забезпечення та організаційна структура моделювання в економічній сфері.
5. Зарубіжний досвід моделювання в економічній сфері.

Тестові завдання

I. Основними видами забезпечення моделювання в економічній сфері з боку органів державного управління є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

II. Основними видами забезпечення моделювання в економічній сфері з боку органів місцевого самоврядування є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

III. Знайдіть неправильну відповідь. До основних видів інвестиційних ризиків належать:

- а) ризик перепадів курсів валют;
- б) ризик змін котування акцій на фондових ринках;
- в) політична нестабільність держави;
- г) економічна нестабільність у державі;
- д) зміни ринкової кон'юнктури.

IV. Головними цілями регіонального маркетингу є:

- а) покращення (збереження конкурентоздатності розташованих у регіоні підприємств промисловості та сфери послуг);
- б) покращення ступеня ідентифікації громадян з територією свого проживання;
- в) залучення до регіону нових підприємств, ресурсів;

- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

У. До цілей другого рангу в регіональному маркетингу належать:

- а) покращення управління та культурної привабливості;
- б) покращення інфраструктури регіону;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

Література [1; 2; 5; 6; 8; 32; 49]

Тема 13. Моделювання у гуманітарній сфері

1. Завдання, функції, види забезпечення та організаційна структура моделювання у гуманітарній сфері.
2. Моделювання якісних і кількісних параметрів єдиного гуманітарного простору України.
3. Регіональні особливості проектування в гуманітарній сфері.
4. Моделювання інтеграції національних меншин в єдиний гуманітарний простір України.

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть основні завдання моделювання в гуманітарній сфері.
2. Які функції виконує моделювання в гуманітарній сфері?
3. У чому полягає матеріальне забезпечення моделювання в гуманітарній сфері?
4. Яким чином здійснюється моделювання гуманітарної сфери регіонів?
5. Змодельуйте якісні параметри єдиного гуманітарного простору.
6. Виділіть кількісні параметри єдиного гуманітарного простору України.
7. Висвітліть регіональні особливості проектування в гуманітарній сфері.
8. Яким чином здійснюється моделювання інтеграції національних меншин в єдиний гуманітарний простір України?

Теми рефератів:

1. Технології моделювання у гуманітарній сфері.
2. Кадрове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування в гуманітарній сфері.
3. Фінансове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування у гуманітарній сфері.
4. Інституційне забезпечення та організаційна структура моделювання у гуманітарній сфері.
5. Зарубіжний досвід моделювання у гуманітарній сфері.

Тестові завдання:

І. Основними видами забезпечення моделювання у гуманітарній сфері з боку органів державного управління є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

II. Основними видами забезпечення моделювання у гуманітарній сфері з боку органів місцевого самоврядування є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) правоохоронне.

III. До основних параметрів моделювання єдиного гуманітарного простору України належать:

- а) якісні параметри;
- б) кількісні параметри;

- в) культурні параметри;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. У яких регіонах України національні меншини становлять більшість населення?

- а) Донецька область;
- б) Автономна республіка Крим;
- в) Харківська область;
- г) Луганська область;
- д) м. Севастополь;
- е) Одеська область.

V. Інформаційне забезпечення моделювання у гуманітарній сфері здійснюють:

- а) управління з інформаційного забезпечення при органах державної влади та управління; адміністраціях та ОМС;
- б) управління з інформаційного забезпечення при виконавчих комітетах органів місцевого самоврядування;
- в) управління з інформаційного забезпечення при Верховній Раді України;
- г) управління з інформаційного забезпечення при Кабінеті Міністрів України;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [2; 5; 6; 8; 11; 17; 42; 54]

Тема 14. Моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин

1. Завдання, функції, види забезпечення та організаційна структура моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин.
2. Міжнародні та міждержавні моделі.
3. Національні інтереси України.

4. Міжнародний аудит моделей.
5. Міжнародні угоди України.
6. Міжнародні та національні гарантії і відповідальність.
7. Оборонні проекти. Моделі процесів у сфері національної безпеки України.

Питання для самоконтролю

1. Висвітліть основні завдання моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин.
2. Які функції виконує моделювання в сфері національної безпеки та міжнародних відносин?
3. У чому полягає матеріальне забезпечення моделювання в сфері національної безпеки та міжнародних відносин?
4. Яким чином здійснюється моделювання в сфері національної безпеки та міжнародних відносин?
5. Національні інтереси України. Розкрийте зміст та значення терміну.
6. Які ви знаєте міждержавні та міжнародні концепції моделювання в сфері національної безпеки та міжнародних відносин?
7. Назвіть основні міжнародні угоди України.
8. Які ви знаєте основні міжнародні угоди України в сфері національної безпеки та оборони?
9. Що таке міжнародні та національні гарантії?
10. Проаналізуйте основні моделі процесів у сфері національної безпеки та оборони України.

Теми рефератів

1. Моделювання у сфері національної безпеки.
2. Моделювання у сфері міжнародних відносин.
3. Моделі процесів у сфері національної безпеки України.
4. Кадрове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування у сфері національної безпеки та міжнародних відносин.
5. Фінансове забезпечення моделювання державного управління та місцевого самоврядування у сфері національної безпеки та міжнародних відносин.
6. Інституційне забезпечення та організаційна структура моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин

Тестові завдання:

I. Основними видами забезпечення моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин з боку органів державного управління є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) національно-безпекове моделювання.

II. Основними видами забезпечення моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин з боку органів місцевого самоврядування є:

- а) нормативно-правове;
- б) конституційне;
- в) фінансове;
- г) інституційне;
- д) кадрове;
- е) науково-технічне;
- є) інформаційне;
- ж) інвестиційне;
- з) національно-безпекове моделювання.

III. Фінансове забезпечення моделювання у сфері національної безпеки та міжнародних відносин здійснюється:

- а) з державного бюджету;
- б) з місцевих бюджетів;
- в) спеціальних позабюджетних фондів;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

IV. Моделюванням у сфері національної безпеки та міжнародних відносин безпосередньо займаються:

- а) органи державної влади та управління;
- б) органи місцевого самоврядування;
- в) спеціальні фахівці з моделювання;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

V. Моделювання міжнародних відносин охоплює такі види аналізу:

- а) кластерний аналіз;
- б) факторний аналіз;
- в) теоретико-ігровий підхід;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [1; 5; 6; 8; 49; 50; 53; 54]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 328с.
2. Брайсон Д. М. Стратегічне планування для державних і неприбуткових організацій / Пер. з англ. А. Кам'янець. – Львів: Літопис, 2004. – 352с.
3. Вакулєнко В. М., Мамонова В. В., Шаров Ю. П. Стратегічне планування на місцевому та регіональному рівнях: Навч. посіб. – Ужгород: Патент, 2004.
4. Вакулєнко В. М. Концептуальні напрями стратегічного планування економічного розвитку // Упр. сучасним містом. – 2001. – №1-3(1).

5. *Воронков А. А.* Методы анализа и оценки государственных программ в США. – М.: Наука, 1986. – 190 с.
6. *Дани В. Н.* Державна політика: Вступ до аналізу: Підручник. – Одеса, 2005. – 504 с.
7. *Дехтяренко Ю.* Стратегія розвитку міста: територіально-планувальний аспект // Упр. сучасним містом. – 2001. – №1-3. – С.86-99.
8. *Джонс Дж. К.* Методы проектирования. – 2-е изд., испр. – М.: Мир, 1986. – 326 с.
9. *Дубров Ю. А., Травкин С. И., Якимец В. Н.* Многокритериальные модели формирования и выбора вариантов систем. – М.: Наука, 1986. – 296 с.
10. *Евланов Л. Г.* Теория и практика принятия решений. – М.: Экономика, 1984. – 175 с.
11. *Жуковин В. Е.* Многокритериальные модели принятия решений с неопределенностью. – Тбилиси: Мецниереба, 1983. – 105 с.
12. *Завгородній Є. В.* Стимулювання розвитку регіонів // Бюл. Дніпропетров. обл. упр. юстиції. – 2006. – №1. – С.27-32.
13. *Зайченко О. П., Кузнецова І. С., Ільчук В. П.* Регіональна політика підтримки інноваційної діяльності в малому бізнесі. – К.: НДІ-СЕП, 2005. – 101с.
14. *Звернення Президента України до Верховної Ради України 9 лютого 2006 року* // Економіст. – 2006. – №2. – С.12-17.
15. *Исследования по общей теории систем.* – М.: Прогресс, 1969. – 520 с.
16. *Кини Р., Райфа Х.* Принятие решений при многих критериях: замещения и предпочтения. – М.: Радио и связь, 1981. – 560 с.
17. *Коліушко І. Б.* Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. – К.: Факт, 2002. – 260 с.
18. *Куйбіда В. С.* Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. – К.: МАУП, 2004. – 432 с.
19. *Лесечко М.* Основи системного підходу: теорія, методологія, практика: Навч. посіб. – Львів: Львів. регіон. ін-т держ. упр. УАДУ при Президенті України, 2002. – 300 с.
20. *Мамонова В. В.* Концептуальні засади створення нової національної системи планування розвитку територій // Упр. сучасним містом. – 2002. – 1-3(5). – С. 43-49.
21. *Мамонова В. В.* Стратегічне планування в управлінні сучасним містом // Упр. сучасним містом. – 2001. – 1-3(1). – С.129-135.

22. *Мир* управління проектами. Парадигма управління проектами. Системно-ориєнтована модель управління проектами / Под. ред. Х. Решке, Х. Шелли, Г. Патцак. – М.: Алане, 1993.
23. *Мильнер Б. З.* Теорія організацій. – М.: ИНФРА-М, 1998. – 336 с.
24. *Моисеев Н. Н.* Алгоритмы развития. – М.: Наука, 1987. – 302 с.
25. *Оболенський О.* Теорія системного підходу в державному управлінні // Вісн. УАДУ при Президентові України. – 1996. – № 3. – С. 151 – 158.
26. *Одінцова Г.* Теоретико-методологічні засади вдосконалення управління соціально-економічним розвитком регіону // Актуальні пробл. держ. упр.: Наук. зб. – Харків: ХФ УАДУ, 1999. – № 3 (5). – С. 5 – 12.
27. *Осауленко О.* Моделювання та управління сталим соціально-економічним розвитком: Автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. – К.: УАДУ при Президентові України, 2002. – 36 с.
28. *Постанова* Кабінету міністрів України „Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету” № 621-2003-п від 26 квітня 2003 р. – 16 с.
29. *Павлов В. І.* Політика регіонального розвитку в умовах ринкової трансформації (Теоретико-методологічні аспекти та механізми реалізації). – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 580 с.
30. *План дій* для нового міністра: Практ. посіб. / Т. Мотренко, А.Вишневський, В. Баєв, А.Бондаренко; За заг. ред. Т. Мотренка. – К.: Центр сприяння інституц. розвитку держ. служби, 2006. – 352с.
31. *Послання* Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2000 році. – К.: Інформ.-вид. центр Держкомстату України, 2001. – 404с.
32. *Пропозиції* Верховної Ради України до основних напрямів бюджетної політики на 2007 рік // Відомості Верховної Ради (ВВУ) України. – 2006. – 6 жовт.
33. *Пушкаръ А. И.* Модели управления развитием производственно-экономических систем: Монография. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 268 с.
34. *Розен В. В.* Цель – оптимальность – решение: Математические модели принятия оптимальных решений. – М.: Радио и связь, 1982. – 169 с.

35. *Руководство по проектному анализу*. – Вашингтон: Ин-т экон. развития Всемир. банка, 1994.
36. *Регіональні управління*: Навч. посіб. / Л. М. Зайцева, С. М. Сergyogin, Н. Й. Коніщева, В. Є. Зайцев, Т. О. Савостенко, І. Е. Польська, А. В. Чуйко; За наук. ред. Л. М. Зайцевої. – Д.: ДФ УАДУ, 2000. – 240с.
37. *Saati T., Kerns K.* Аналитическое планирование. Организация систем: Пер. с англ. – М.: Радио и связь, 1991. – 223 с.
38. *Синк Д. Скотт.* Управление производительностью: планирование, измерение и оценка, контроль и повышение: Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1989. – 251 с.
39. *Система. Симметрия. Гармония* / Под ред. В. С. Тюхина, Ю. А. Урманцева. – М.: Мысль, 1988. – 315 с.
40. *Системные аспекты концепции развития*. – М.: ВНИИСИ, 1985. – 167 с.
41. *Субетто А. И.* Качество жизни, синтетическая революция в механизмах цивилизованного развития и квалитативная экономика // Стандарты и качество. – 1994. – № 4. – С. 11 – 14.
42. *Сурмин Ю.* Методология анализа ситуаций. – К.: Центр инноваций и развития, 1999. – 94 с.
43. *Стеченко Д. М.* Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2000. – 223 с.
44. *Тертичка В. В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. – К.: Основи, 2002. – 750 с.
45. *Уёмов А. И.* Системный подход и общая теория систем. – М.: Мысль, 1978. – 272 с.
46. *Уёмов А. И.* Логические основы метода моделирования. – М.: Мысль, 1971. – 311 с.
47. *Указ Президента України „Про впровадження системи стратегічного планування і прогнозування” від 30 квітня 1999 р. №460/99.*
48. *Управление проектами. Учебник* / Под ред. В. Д. Шапиро. – М.: СПб.: ДваТри, 1996.
49. *Хакен Г.* Информация и самоорганизация. – М.: Мир, 1991. – 240 с.
50. *Хакен Г.* Синергетика. – М.: Мир, 1985. – 419 с.
51. *Цветков В. В.* Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). – Харків: Право, 1996. – 164 с.

52. *Батанов О. В.* Територіальна громада – основа місцевого самоврядування. – К.: Ін-т держ. і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 260с.
53. *Бестужев-Лада И. В.* Поисковое социальное прогнозирование. Перспективные проблемы общества. – М., 1984.
54. *Бугай С. Н., Афанасьева Л. Ф. Лисак Н. В. Макеева Т. И.* Информационно-коммуникационная система государственного управления региональной политикой как составляющая „электронного правительства” // Информация, анализ, прогноз – стратегические рычаги эффективного государственного управления: Тез. докл.: Материалы V Междунар. науч.-практ. конф. – К.: УкрИНТЭИ, 2006. – С.8-37.
55. *Бутирська Т.* Державне будівництво: концептуальна трансформація // Зб. наук. пр. НАДУ. – Вип. 2. – 2005. – С.20–29.
56. *Грицяк І.* Моделі регіонального та місцевого рівнів європейського управління // Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід: Зб. матеріалів та док. / Наук. ред. М. Пухтинський. – К.: Атака, 2006. – С. 269–279.
57. *Інститути та інструменти розвитку територій.* На шляху до європейських принципів / За ред. С.Максименка. – К.: Міленіум. – 244 с.
58. *Іщенко О.* Кадрове забезпечення місцевого та регіонального розвитку // Зб. наук. пр. НАДУ. – 2004. – Вип.1. – С.3-13.
59. *Кальниш Ю.* Інституціональні особливості аналітичного супроводу процесів вироблення та реалізації державної політики в сучасній Україні // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – 2006. – Вип. 2. – С. 36–43.
60. *Нижник Н. Р., Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління. – К.: Вид-во УАДУ, 1998. – 160 с.
61. *Невелев О. М. Данилишин Б. М.* Сталий розвиток регіону: стратегічні напрями і механізми. – К., 2002. – 127с.
62. *Пал Л.* Аналіз державної політики / Пер. з англ. І.Дзюб. – К.: Основи, 1999.
63. *Пархоменко В., Прошко В., Мавко П.* Стратегічне планування розвитку громади. – Львів: Сполом, 2002. – 160 с.

64. *Плющ Р. М.* Формування структури місцевого самоврядування: організаційно-управлінський аспект. – Херсон, 2006. – 396 с.
65. *Президент України та державна регіональна і муніципальна політика: Зб. матеріалів та док.* / За заг. ред. О. Дьоміна. – К.: Логос, 2002. – 236 с.
66. *Проблеми децентралізації: національний та міжнародний досвід: Зб. матеріалів та док.* / Наук. ред. М. Пухтинський. – К.: Атака, 2006.
67. *Проектний аналіз: Навч. посіб.* / Відп. ред. Москвін С. О. та ін. – К.: Лібра, 1998. – 368 с.
68. *Пухтинський М.* Концептуальні підходи до перспектив місцевого і регіонального розвитку // Президент України та державна регіональна і муніципальна політика: Зб. матеріалів та док. / За заг. ред. О. Дьоміна. – К.: Логос, 2002.
69. *Розробка та реалізація стратегій розвитку територіальних громад: вітчизняний досвід* / Ред. С.Максименко, В. Нудельман, І. Санжаровський. – К.: Дата Банк Україна, 2003.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні”	7
Зміст дисципліни “Моделювання у державному управлінні і місцевому самоврядуванні”	9
Список літератури.....	42

Відповідальний за випуск *А. Д. Везеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4255

Формат 60 84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний графаретний. Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*